

Kúria

1/2019. BJE

A Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa a Kúria Büntető Kollégiumának vezetője által benyújtott jogegységi indítvány alapján eljárva Budapesten, a 2019. május 6. napján megtartott ülésen meghozta a következő

jogegységi határozatot:

A gazdasági társaság vagyonkezelője a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül a társaság sérelmére megvalósuló hűtlen kezelés elkövetője lehet.

I n d o k o l á s

I.

A Kúria Büntető Kollégiumának vezetője a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés a) pontjának második fordulatában meghatározott okból, a Bszi. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogkörében eljárva jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat meghozatalát indítványozta.

Az ítélezési gyakorlatot megosztottnak látta abban a kérdésben, hogy a gazdasági társaság tulajdonosa a társaság ügyvezetőjeként elkövetheti-e a hűtlen kezelés bűncselekményét a gazdasági társaság sérelmére.

Az indítványozó az ítélezési gyakorlat megosztottságának szemléltetésére a következő bírósági határozatokra hivatkozott:

1. A Fővárosi Törvényszék a 2015. június 29. napján kelt 22.B.920/2010/314. számú ítéletében az I. és a II. rendű terheltet érintően a következőképp rendelkezett:

- Az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 376. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont, tényállás 1/a.-1/b. pont], folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (6) bekezdés b) pont], 2189 rendbeli csalás büntetében, melyből 1640 rendbeli társtettesként elkövetett [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (3) bekezdés b) pont], 16 rendbeli csalás vétségében, melyből 15 rendbeli társtettesként elkövetett [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont] és számvitel rendje megsértésének büntetében [Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont], ezért halmazati büntetésül hat év szabadságvesztésre, hat év közügyektől eltiltásra, valamint hat év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte, és 428 388 000 forint vagyonelkobzást rendelt el vele szemben; a szabadságvesztést

börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy abból a terhelt a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon feltételes szabadságra bocsátható, és rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban és a házi őrizetben töltött idő beszámításáról. Emellett az I. rendű terheltet 4 rendbeli csalás vétségének vádja alól felmentette.

- A bíróság a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntetében [Btk. 376. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont, tényállás 1/a. pontja]; 1640 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (3) bekezdés b) pont] és 15 rendbeli társtettesként elkövetett csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont], ezért - halmazati büntetésül - négy év szabadságvesztésre, valamint négy év közügyektől eltiltásra ítélte, és 87 500 000 forint vagyonekobzást rendelt el vele szemben; a szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy abból a terhelt a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon feltételes szabadságra bocsátható. Rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött időt beszámításáról.

- Emellett a bíróság döntött az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, a bűnügyi zárlatról és a bűnügyi költség viseléséről, és 803 magánfél által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította.

A kétirányú fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2016. szeptember 27. napján meghozott 4.Bf.310/2015/32. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. és a II. terhelt tekintetében az alábbiak szerint változtatta meg:

- az I. rendű terhelt terhére megállapított, csalás büntetteként értékelt cselekményekből 1591 rendbelit, a csalás vétségeként értékelt cselekményekből 13 rendbelit minősített társtettesként elkövetettnek, és a vele szemben kiszabott szabadságvesztést nyolc évre súlyosította;

- a II. rendű terheltet 49 rendbeli csalás büntetének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (3) bekezdés b) pont] és 2 rendbeli csalás vétségének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont] vádja alól felmentette;

- a vagyonekobzással kapcsolatos rendelkezést mindkét terhelt tekintetében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot különleges eljárás lefolytatására utasította.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. és a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

A felmentő rendelkezésre figyelemmel a II. rendű terheltre vonatkozóan megnyílt a harmadfokú eljárás lehetősége, a javára szóló fellebbezés alapján harmadfokon eljárva a Kúria a 2017. május 11. napján kelt Bhar.II.255/2017/17. számú végzésével a másodfokú ítéletet a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság által megállapított, majd a másodfokú és a harmadfokú bíróság által helyesbített, illetve kiegészített ítéleti tényállás - a jogegységi eljárás kapcsán irányadó - 1/a. és 1/b. pontjának lényege a következő:

- Az I. rendű terhelt 2005-ben megszerezte az I. F. Kft. tulajdonának kilencven százalékát, egyben a kft.-t önálló képviseletre jogosult ügyvezetőként irányította, és a munkáltatói jogokat is ő gyakorolta. A II. rendű terhelt 2006. május 18-án megvásárolta a kft. tíz százaléknyi üzletrészét a korábbi résztulajdonostól, és megszerezve az I. rendű terhelt tulajdoni hányadának egy részét is, a tulajdonába került a kft. üzletrészének ötven százaléka, egyben annak önállóan eljáró törvényes képviselőjévé vált; a bankszámlák felett azonban az I. rendű terhelt rendelkezett.

2007. január 30-án a II. rendű terhelt az üzletrészét értékesítette az I. rendű terheltnek, ügyvezetői tisztségéről is lemondva.

Az I. rendű terhelt mint a kft. kizárólagos tulajdonosa azt 2007. február 1. napján értékesítette az ügy VII. rendű terheltjének, aki egyben a társaság ügyvezetőjévé vált, az I. rendű terhelt azonban

2007. február 22. napjáig közreműködött a vezetői feladatok ellátásában.

A gazdasági társaság ellen felszámolási eljárás indult, és a kft.-t a bíróság 2011. október 17. napján megszüntette.

- Az M. Kft.-t 2006 májusában alapította a II. rendű terhelt felesége és gyermeke, a társaság önálló képviselőre jogosult ügyvezetője 2007. július 31. napjáig a II. rendű terhelt volt.

- Az IR. Kft.-t 2007. január 22. napján alapította az ügy III. és IV. rendű terheltje. Bár a bejegyzett, önálló képviselői joggal rendelkező ügyvezető nem ő volt, a társaságot ténylegesen az I. rendű terhelt irányította, ő döntött a gazdasági, pénzügyi, személyi kérdésekben.

Tényállás 1/a. pont:

Az I. rendű terhelt az I. F. Kft. ügyvezetőjeként 2006-ban gépkocsi-reklámozási tevékenységbe kezdett, és alkalmazottain keresztül az első négy hónapban mintegy száz gépkocsi-tulajdonossal állapodott meg abban, hogy ők a járművükön reklámot tesznek közzé. Célja olyan hitelkonstrukció kialakítása volt az autókereskedések bevonásával, amely kapcsán az azok által értékesített autókra is kiterjeszti a reklámtevékenységet, mivel egyrészt érdekelt volt abban, hogy növelje a reklámozási területet biztosító autók számát, másrészt így akart részesedni abból a közvetítői jutalékból, amelyet az autókereskedők kaptak a hitelintézetektől a kihelyezett hitelek után. Ebben a gépjármű-kereskedők is érdekeltek voltak a kedvezmény nélküli, azaz a listaáron történő értékesítés mellett és a közvetítői jutalék megosztása ellenére is, a forgalom várható növekedése miatt. Ez a konstrukció látszólag a vásárlók részére is kedvezőnek tűnt, mivel ugyan listaáron, de sokan önrész nélkül felvett kölcsön révén juthattak gépkocsihoz, a havi törlesztőrészlet egészéhez vagy nagy részéhez pedig a reklámozás útján hozzájuthattak; így megalapozottan bíztak abban, hogy ez a lehetőség a hitel futamidejének egészére biztosítva lesz számukra.

Az I. rendű terhelt az I. F. Kft. nevében 2006. május 10. napján a II. rendű terhelttel mint az M. Kft. ügyvezetőjével hálózatfejlesztés megjelöléssel megbízási szerződést kötött ügynöki tevékenységre.

Az M. Kft. a szerződés szerint azt vállalta, hogy lebonyolítja az I. F. Kft. új autókra megkötött hasznosítási szerződéseinél az autóvásárlással kapcsolatos ügyintézés, kapcsolatot tart fenn az autóházakkal, valamint újabb autókereskedéseket von be az értékesítési hálózatba, s teljes körű tájékoztatást ad a leendő ügyfeleknek. A szerződésben azt is rögzítették, hogy az M. Kft. a tájékoztatási tevékenységet az I. F. Kft. irodáiban végzi saját vezető tisztségviselői és megbízottjai révén, és ennek ellentételezéseként az irodák fenntartási költségeinek 30%-át fizeti meg az I. F. Kft.-nek.

A szerződés megkötését követően 2006. május 18. napján a II. rendű terhelt megszerezte az I. rendű terhelt F. Kft.-ben lévő üzletrészenek 50%-át, ezzel tulajdonossá, s egyben az I. rendű terhelt mellett ügyvezetővé is vált a cégben.

A II. rendű terheltnak azonban a gazdasági társaság pénzügyi, gazdasági helyzetére - a d.-i városi iroda kivételével - nem volt rálátása, és az ügynöki szerződésben rögzítették is, hogy emiatt felelősség sem terheli, és a d.-i városi iroda kapcsán is csak egészségi állapota megromlásáig, 2006 decemberéig terjedt a felelőssége.

Valójában a megbízási szerződésben szereplő hálózatfejlesztést az I. rendű és a II. rendű terhelt is az I. F. Kft. képviselőjeként eljárva végezte, az ügyfelek tájékoztatását valamennyi irodában az I. F. Kft. alkalmazottai látták el, mindvégig abban a tudatban, hogy ők az I. F. Kft. alkalmazottaiként az I. F. Kft.-vel szerződésben álló autókereskedésekről tájékoztatják az ügyfeleket.

A II. rendű terhelt az M. Kft. nevében a kereskedőházakkal megkötött ügynöki szerződésekben arra vállalt kötelezettséget, hogy ügyfeleket közvetít a kereskedőház által forgalmazott gépjárművek megvásárlása, illetve lízingelése céljából.

Bár az ezzel kapcsolatos tevékenységet tényeleghesen az I. F. Kft. alkalmazottai látták el, ennek ellenére az ügynöki jutalékot - az értékesített gépjármű bank által finanszírozott vételárának 8-9 %-át - az M. Kft. részére utalták át; így a kereskedőházak a 2006. május 10. napja és 2007. január 31. napja között megkötött szerződések alapján az M. Kft. számlájára összesen 175 007 151 forintot utaltak át ügynöki jutalék címén. A jutalék átutalása megtörtént akkor is, ha a kifizetésre a banki átutalás következtében már csak ezt követő időben került sor.

Az M. Kft. az I. F. Kft. fenntartási költségeihez nem járult hozzá a szerződésben vállaltak ellenére, a két gazdasági társaság között nem került sor semmilyen pénzmozgásra.

Az I. rendű terhelt mint az I. F. Kft. önálló képviselőre jogosult ügyvezetője - figyelemmel a 2006. május 18. napján kelt társasági szerződés 10.3. pontjára - vezető tisztségviselőként kezelte a gazdasági társaság vagyonát. Az I. rendű terhelt vagyonkezelői kötelezettségét megszegve állapodott meg az M. Kft. ügyvezetőjével abban, hogy a valójában az I. F. Kft. által végzett tevékenység után járó, az autókereskedésektől származó ügynöki jutalék az M. Kft.-t illessék meg, annak ellenére, hogy ehhez az I. F. Kft. minden feltétellel rendelkezett. Ezzel az I. F. Kft.-nek 175 007 151 forint vagyoni hátrányt okozott, amely nem térült meg.

Tényállás 1/b. pontja:

Az I. F. Kft. munkatársai az I. rendű terhelt utasítására további közvetítői tevékenységet is elláttak, amely kapcsán a számlákat az ügynöki jutalékról az IR. Kft. bocsátotta ki, és ezek alapján 2007. március 21. és 2007. június 5. napja között a tényegesen az I. F. Kft. által elvégzett tevékenység után az autó-kereskedőházak az összesen 23 238 986 forint jutalékot az IR. Kft. számlájára utalták.

Az I. rendű terhelt mint az I. F. Kft. ügyvezetője vagyonkezelői kötelezettségét megszegve járt el, amikor az I. F. Kft. által elvégzett tevékenységből származó bevételt átengedte egy másik gazdasági társaságnak, és ezzel az I. F. Kft.-nek 23 238 986 forint vagyoni hátrányt okozott.

A tényállás 1/a. és 1/b. pontjában írt cselekményekkel az I. rendű terhelt az I. F. Kft.-nek összesen 198 246 137 forint kárt okozott.

Az első fokon eljáró bíróságnak az I. rendű terhelt tényállás 1/a. és 1/b. pontja szerinti cselekményeit a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntették, a II. rendű terhelt tényállás 1/a. pontjában írt cselekményét pedig bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett, a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntették minősítette.

Ítéletének indoklásában kifejtette a következőket:

A gazdálkodó szervezet vagyona elválik a gazdálkodó szervezet tulajdonosának vagyonától, így az

az I. rendű terhelt mint az I. F. Kft. törvényes képviselőjét ellátó ügyvezetője számára idegen vagyonnak minősült, függetlenül attól, hogy ő a társaság résztulajdonosa volt.

A társaság vezető tisztségviselőjeként a társaság ügyvezetését a gazdasági társaság érdekének elsődlegessége alapján lett volna köteles ellátni. Ezért azzal, hogy az M. Kft. számára kiszervezett olyan jelentős vagyoni előnnyel járó tevékenységet, amit maga is el tudott látni, illetve a ténylegesen az I. F. Kft. által végzett tevékenység után járó jutalékot két másik kft., az M. Kft. és - az egyébként az általa irányított - IR. Kft. számlájára utaltatta, szándékosan megszegte vagyonkezelői köteleességét.

Ennek alátámasztására hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság BH 1999.41. és a BH 2005.43. szám alatt közzétett eseti döntéseire.

A másodfokon eljáró bíróság ítéletének indokolása szerint nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor megállapította, hogy az M. Kft. számlájára utalt jutalék mögötti tevékenységet az I. F. Kft. látta el, ahogy abban sem, hogy sem az M. Kft., sem az IR. Kft. nem végzett érdemi tevékenységet.

A Kúria által a harmadfokú ítéletben ennek kapcsán kifejtettek lényege a következő:

A cselekmény elkövetésekor hatályos, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 30. § (1) és (2) bekezdése szerint a vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal - és ha a törvény kivételt nem tesz - a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni.

A vagyonkezelői kötelezettség teljesítése a rendes gazdálkodás szabályainak betartását, a megengedett kockázat vállalását jelenti, tartalmi összetevői pedig többek között a vagyon őrzése, a vagyon állagának megóvása, a vagyon gyarapítása, a kárelhárítás, a tulajdonos érdekeinek megfelelő intézkedések megtétele.

2. Az I. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványt nyújtott be a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla ügydöntő határozata ellen.

A Kúria azt elbírálva a 2018. június 14. napján meghozott Bfv.III.1610/2017/10. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék 22.B.920/2010/314. számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.310/2015/32. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta; az I. rendű terheltet a folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntette [Btk. 376. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont; tényállás 1/a-b) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

Határozatában kifejtette a következőket:

2006. május 18-tól az I. rendű és a II. rendű terhelt az I. F. Kft. tulajdonosai voltak ötven-ötven %-os arányban, és mindketten önálló képviselőre jogosult ügyvezetők voltak 2007. január 30-ig.

Az I. és a II. rendű terhelt 2006. május 10-én ügynöki tevékenység végzésére megbízási szerződést kötött, amelyben az M. Kft. vállalta, hogy az I. F. Kft. új autókra megkötött hasznosítási szerződéseinek lebonyolítja az ügyintézés, kapcsolatot tart az autótulajdonosokkal, tájékoztatja az ügyfeleket, stb. Megállapodtak abban is, hogy ezen tevékenységet az I. F. Kft. irodáiban végzi, ellentételezésként a fenntartási költségek 30%-át megfizeti neki; a szerződés kimondta, hogy az M. Kft. saját nevében ügynöki szerződéseket köthet az autókereskedésekkel, melyből eredő jogok és

kötelezettségek őt illetik. Az ügyintézés során egyfajta automatizmus működött, az autót vásárlók elmondták, hogy kinek az ügyfelei, elindult a hitelügyintézés, és a banki hitel átutalása után történt meg az ügynöki jutalék kifizetése az M. Kft. számlájára.

Mivel a megbízási szerződés megkötését követően az I. és a II. rendű terhelt egyaránt tulajdonosai és egyben ügyvezetői voltak az I. F. Kft.-nek, az I. rendű terhelt azon magatartása, amely a megbízási szerződés megkötéséből - és ennek következtében az ügynöki tevékenység és annak ellentételezését jelentő ügynöki jutalék „átengedéséből” - állt, nyilvánvalóan nem volt a tulajdonosok akarata ellenében való, és nem járhatott az I. F. Kft. tulajdonosainak vagyoni érdeksérelmével, hiszen a tulajdonos egyfelől maga, másfelől pedig a II. rendű terhelt volt.

Ezen nem változtat az sem, hogy a megbízási szerződés szerint (a felek megállapodása alapján) a munka elvégzése melyik társaság dolgozóinak közreműködése révén valósult meg, és ennek ellentételezésére miben - a fenntartási költséghez való hozzájárulásban - állapodtak meg, mint ahogy az sem, hogy azt utóbb az M. Kft. megfizette-e vagy sem.

Mindebből következően ezen gazdálkodó szervezetek piaci szereplőként való ügyletkötése az I. rendű terhelt terhére róható szándékos vagyonkezelői kötelességszegést nem valósított meg, nem sértette a társaság belső jogviszonyait, ekként a hűtlen kezelés bűncselekményének megállapítására sem nyújthat alapot.

II.

A II. rendű terhelt védője arra tett indítványt, hogy a Kúria Büntető Kollégiumának vezetője kezdeményezzen jogegységi eljárást.

A II. rendű terhelt védője kifejtette, hogy a Kúria harmadfokon eljár tanácsa a Bhar.II.255/2017/17. számú végzésben, illetve a felülvizsgálati eljárásban eljár tanácsa a Bfv.III.1610/2017/10. számú ítéletben a Fővárosi Törvényszék 22.B.920/2010/314. számú ítéleti tényállásának 1/a. pontja szerinti cselekmény tekintetében ellentétes jogi következtetésre jutott; a harmadfokon eljár tanács az I. rendű terhelt bűnösségét ugyanazon cselekményben megállapíthatónak tartotta, amelyben a felülvizsgálati tanács a terhelt felmentését látta indokoltnak bűncselekmény hiányában.

Arra hivatkozott, hogy a jogegységi eljárás kezdeményezését azért is indítványozza, mert a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 650. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a II. rendű terhelt érdekében nincs helye felülvizsgálatnak.

III.

A Kúria Büntető Kollégiumának vezetője arra tett indítványt, hogy a jogegységi tanács a Bfv.III.1610/2017/10. számú ítéletében foglalt jogi indokokkal egyezően döntsön, erre tekintettel a Fővárosi Törvényszék 22.B.920/2010/314. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.310/2015/32. számú ítéletének, illetve a Kúria Bhar.II.255/2017/17. számú végzésének a II. rendű terhelt bűnösségét a folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntetében [Btk. 376. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont, tényállás 1/a. pont] kimondó rendelkezését helyezze hatályon kívül és a terheltet e cselekmény vádjától a Be. 670. § (3) bekezdése alapján mentse fel.

IV.

A kollégiumvezető indítványára a legfőbb ügyész által a Bszi. 36. § (2) bekezdése alapján tett nyilatkozat lényege a következő:

A gazdálkodó szervezet tagjai által az alapításkor a gazdálkodó szerv rendelkezésére bocsátott vagyoni hozzájárulás a továbbiakban elkülönül a saját vagyonuktól, az a társaság vagyona, aminek elsődleges célja a gazdálkodó szervezet gazdasági érdekeinek, folyamatos működésének biztosítása.

Az alapügy tényállásának 1/a. és 1/b. pontjában írt cselekmények sértettje a tulajdonosok személytől elkülönült gazdasági társaság, az I. F. Kft. volt, az elbírált cselekmény pedig nem a társaság belső viszonyait, hanem a gazdálkodó szervezet gazdálkodását és vagyoni jogait sértette.

A Gt. 30. § (2) bekezdése szerint a vezető tisztségviselő a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján köteles eljárni.

Mivel az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt segítségével az IR. Kft. vagyonát csökkentő, és két másik, kívülálló gazdasági társaság érdekeit szolgáló gazdálkodást folytatott, ez a gazdasági társaság érdekeivel ellentétben álló, szándékos vagyonkezelői kötelezettségszegés, amivel megvalósította a hűtlen kezelés büntettét.

A jogalkalmazói gyakorlat a Kúria BH 2018.161., valamint a BH 2013.57., és az EBH 2004.1109. szám alatt közzétett eseti döntéseivel összhangban az ügyvezető vagyonkezelési kötelezettségét szándékosan megszegő és ezzel a gazdasági társaságnak vagyoni hátrányt okozó magatartását hűtlen kezelésként értékeli.

Így a terhelt bűnösségének megállapítására a hűtlen kezelés büntetőjében a büntető anyagi jog szabályainak megszegése nélkül került sor, és a jogegységi indítványban kifejtett értékelés a téves.

Erre figyelemmel azt indítványozta, hogy a jogegységi tanács állapítsa meg: a Bhar.II.255/2017/17. számú végzésben kifejtett álláspont a helyes (BF. 416/2019.).

V.

A Kúria jogegységi tanácsa a Bszi. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogegységi eljárást - a Be. 670. § (1) bekezdésére figyelemmel a Bszi. 34-41. §-ai alapján eljárva - lefolytatta.

Az indítvány kapcsán irányadó törvényi rendelkezések a következők:

- 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (Btk.):

376. § (1) Akit idegen vagyon kezelésével bíztak meg, és ebből folyó kötelességének megszegésével vagyoni hátrányt okoz, hűtlen kezelést követ el.

- A gazdasági társaságokról szóló - 1989. évi január hó 1. napjától 1998. június 14. napjáig hatályos

- 1988. évi VI. törvény:

1. § (1) Ez a törvény szabályozza a gazdasági társaságok alapítását, szervezetét és szerveik működését, a társaságok tagjainak jogait, kötelezettségeit és felelősségét, valamint a társaságok megszűnését.

(2) A gazdasági társaságok saját cégnevük alatt jogokat szerezhetnek és kötelezettségeket vállalhatnak, így különösen tulajdont szerezhetnek, szerződést köthetnek, pert indíthatnak és perelhetők.

17. § A gazdasági társaságoknak és tagjaiknak e törvényben nem szabályozott vagyoni és személyi viszonyaira a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kell alkalmazni.

22. § (1) A gazdasági társaság vagyonát a tagok bocsátják rendelkezésre, akik a nyereségből, illetőleg a vagyon növekményéből (a továbbiakban: nyereség) közösen részesednek, és a veszteséget, illetőleg a vagyoncsökkenést (a továbbiakban: veszteség) e törvényben meghatározott módon közösen viselik.

17. § A gazdasági társaságoknak és tagjaiknak e törvényben nem szabályozott vagyoni és személyi viszonyaira a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kell alkalmazni.

22. § (1) A gazdasági társaság vagyonát a tagok bocsátják rendelkezésre, akik a nyereségből, illetőleg a vagyon növekményéből (a továbbiakban: nyereség) közösen részesednek, és a veszteséget, illetőleg a vagyoncsökkenést (a továbbiakban: veszteség) e törvényben meghatározott módon közösen viselik.

28. § Vezető tisztségviselők: egyesülésnél és közös vállalatnál az igazgató, korlátolt felelősségű társaságnál az ügyvezetők, részvénytársaságnál az igazgatóság tagjai.

32. § (1) A vezető tisztségviselők, a felügyelő bizottság tagjai és a könyvvizsgálók az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal kötelesek eljárni. Kötelezettségeik megszegésével a gazdasági társaságnak okozott kárért a polgári jog általános szabályai szerint felelősek akkor is, ha a gazdasági társasággal munkaviszonyban állnak.

A korlátolt felelősségű társaságra vonatkozó külön szabály:

178. § (1) A társaságnak a törzstőke fedezéséhez szükséges vagyonából a tagok részére fizetést teljesíteni - a mellékszolgáltatásért járó díjazást és a törzstőke leszállítását kivéve - nem szabad. E rendelkezéstől a társasági szerződés érvényesen nem térhet el.

- A gazdasági társaságokról szóló - 1998. június 15. napjától 2006. június 30. napjáig hatályos - 1997. évi CXLIV. törvény:

2. § (1) Gazdasági társaság csak e törvényben szabályozott formában alapítható.

3. § (1) Gazdasági társaságot üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására külföldi és belföldi természetes és jogi személyek, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok egyaránt alapíthatnak, működő ilyen társaságba tagként beléphetnek, társasági részesedést (részvényt) szerezhetnek.

12. § (1) A gazdasági társaság alapításához valamennyi tag (részvényes) vagyoni hozzájárulása szükséges. A tagok (részvényesek) vagyoni hozzájárulása pénzbeli hozzájárulásból (pénzbetétből), illetve a tagok (részvényesek) által a gazdasági társaság tulajdonába adott nem pénzbeli hozzájárulásból (nem pénzbeli betétből) áll.

21. § (1) A gazdasági társaság ügyvezetését - a gazdasági társaságok egyes formáira vonatkozó rendelkezések szerint - a vezető tisztségviselők látják el.

(2) Vezető tisztségviselő a közkereseti és a betéti társaságnál az üzletvezetésre jogosult tag (tagok), közös vállalatnál az igazgató, korlátolt felelősségű társaságnál az ügyvezető (ügyvezetők).

29. § (1) A vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható fokozott gondossággal, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni. A jogszabályok, a társasági szerződés (alapító okirat, alapszabály), illetve a gazdasági társaság legfőbb szerve által hozott határozatok, illetve ügyvezetési kötelezettségeik

vétkes megszegésével a gazdasági társaságnak okozott károkért a polgári jog szabályai szerint felelnek a társasággal szemben.

A korlátolt felelősségű társaságra vonatkozó külön szabály:

141. § (1) A társaság fennállása alatt a tag az általa teljesített vagyoni hozzájárulást a társaságtól nem követelheti vissza, csak a társaság számviteli jogszabályok szerint számított adózott eredményének a taggyűlés által felosztani rendelt részére (osztalék) tarthat igényt. Osztalékra a tag csak a már teljesített vagyoni hozzájárulása arányában jogosult.

- A gazdasági társaságokról szóló - 2006. július 1. napjától 2014. március 14. napjáig hatályos - 2006. évi IV. törvény (Gt.):

2. § (1) Gazdasági társaság csak az e törvényben szabályozott formában alapítható.

3. § (1) Gazdasági társaságot üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására külföldi és belföldi természetes és jogi személyek, valamint jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok alapíthatnak, működő társaságba tagként beléphetnek, társasági részesedést (részvényt) szerezhetnek.

13. § (1) A gazdasági társaság alapításához valamennyi tag (részvényes) vagyoni hozzájárulása szükséges. A tagok (részvényesek) vagyoni hozzájárulása pénzbeli hozzájárulásból, illetve a tagok (részvényesek) által a társaság javára szolgáltatott nem pénzbeli hozzájárulásból áll.

21. § (1) A gazdasági társaság ügyvezetését - a gazdasági társaságok egyes formáira vonatkozó rendelkezések szerint - a társaság vezető tisztségviselői vagy a vezető tisztségviselők közül álló testület látja el. E törvény alkalmazásában ügyvezetésnek minősül a társaság irányításával összefüggésben szükséges mindazon döntések meghozatala, amelyek törvény vagy a társasági szerződés alapján nem tartoznak a társaság legfőbb szervének vagy más társasági szervnek a hatáskörébe.

22. § (1) Vezető tisztségviselő - a közkereseti és a betéti társaság kivételével - csak természetes személy lehet. A vezető tisztségviselő a társaság belső működése körében a társasággal, illetve annak testületeivel, valamint más tisztségviselőivel kapcsolatos feladatait csak személyesen láthatja el, képviseletnek nincs helye.

(2) A vezető tisztségviselőt ezen minőségében megillető jogokra és az őt terhelő kötelezettségekre az e törvény szerinti társasági jogi jogviszony az irányadó azzal, hogy az így nem szabályozott kérdésekben a Ptk. megbízási szerződésre vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni. Vezetői tisztségviselő ezen megbízását munkaviszonyban nem láthatja el.

30. § (1) A társaság felelős azért a kárért, amelyet vezető tisztségviselője e jogkörében eljárva harmadik személynek okozott.

(2) A vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal - és ha e törvény kivételt nem tesz -, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni. A vezető tisztségviselők a polgári jog általános szabályai szerint felelnek a gazdasági társasággal szemben a jogszabályok, a társasági szerződés, illetve a gazdasági társaság legfőbb szerve által hozott határozatok, illetve ügyvezetési kötelezettségeik felróható megszegésével a társaságnak okozott károkért.

A korlátolt felelősségű társaságra vonatkozó külön szabály:

131. § (1) A társaság saját tőkéjéből a tagok javára, azok tagsági jogviszonyára figyelemmel kifizetést a társaság fennállása során kizárólag az e törvényben meghatározott esetekben és - a törzstőke leszállításának esetét kivéve - csak a számviteli törvényben meghatározott feltételek teljesülése esetén, a tárgyévi adózott eredményből, illetve a szabad eredménytartalékkal kiegészített tárgyévi adózott eredményből teljesíthet. Nem kerülhet sor kifizetésre, ha a társaságnak a számviteli törvény szerint helyesbített saját tőkéje nem éri el vagy a kifizetés következtében nem érné el a társaság törzstőkéjét.

- A 2014. március 15. napjától hatályos, 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013.

évi V. törvény (Ptk.) III. Könyv [Jogi személyek]:

3:1. § [A jogi személy jogképessége]

(5) A jogi személynek saját névvel, székhellyel, tagjaitól, illetve alapítójától elkülönített vagyonnal, valamint az ügyvezetését és képviselétét ellátó szervezettel kell rendelkeznie.

3:9. § [A vagyoni hozzájárulás kötelezettsége]

(1) A jogi személy alapítója vagy tagja a jogi személy alapításakor vagy a tagsági jogok keletkezésének más eseteiben köteles a jogi személy részére vagyoni hozzájárulást teljesíteni. A jogi személy részére teljesített vagyoni hozzájárulást vagy annak értékét nem lehet visszakövetelni.

3:21. § [Az ügyvezetés fogalma és a vezető tisztségviselői megbízás keletkezése]

(1) A jogi személy irányításával kapcsolatos olyan döntések meghozatalára, amelyek nem tartoznak a tagok vagy az alapítók hatáskörébe, egy vagy több vezető tisztségviselő vagy a vezető tisztségviselőkből álló testület jogosult.

(2) A vezető tisztségviselő ügyvezetési tevékenységét a jogi személy érdekének megfelelően köteles ellátni.

3:24. § [A vezető tisztségviselő felelőssége]

(1) A vezető tisztségviselő az ügyvezetési tevékenysége során a jogi személynek okozott károkért a szerződésszegéssel okozott kárért való felelősség szabályai szerint felel a jogi személlyel szemben.

3:88. § [A gazdasági társaság fogalma]

(1) A gazdasági társaságok üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására, a tagok vagyoni hozzájárulásával létrehozott, jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások, amelyekben a tagok a nyereségből közösen részesednek, és a veszteséget közösen viselik.

(2) A társaság nyeresége a tagokat vagyoni hozzájárulásuk arányában illeti meg, és a veszteséget is ilyen arányban kell viselniük. A társaság a tag részére az előző üzleti évi adózott eredménnyel kiegészített szabad eredménytartaléka terhére teljesíthet kifizetést vagy más vagyoni szolgáltatást. Semmis a létesítő okirat azon rendelkezése, amely valamely tagot a nyereségből vagy a veszteség viseléséből teljesen kizár.

3:112. § [A vezető tisztségviselő önállósága]

(1) A társaság ügyvezetését a vezető tisztségviselő - a társasággal kötött megállapodása szerint - megbízási jogviszonyban vagy munkaviszonyban láthatja el.

(2) A vezető tisztségviselő a társaság ügyvezetését a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján önállóan látja el. E minőségében a jogszabályoknak, a létesítő okiratnak és a társaság legfőbb szerve határozatainak van alávetve. A vezető tisztségviselőt a társaság tagja nem utasíthatja, és hatáskörét a legfőbb szerv nem vonhatja el. A társaság ügyvezetését a vezető tisztségviselő - a társasággal kötött megállapodása szerint - megbízási jogviszonyban vagy munkaviszonyban láthatja el.

3:184. § [A tag javára történő kifizetések]

(1) A társaság saját tőkéjéből a tagok javára, azok tagsági jogviszonyára figyelemmel kifizetést a társaság fennállása során kizárólag az e törvényben meghatározott esetekben és - a törzstőke leszállításának esetét kivéve - az előző üzleti évi adózott eredménnyel kiegészített szabad eredménytartalékból teljesíthet. Nem kerülhet sor kifizetésre, ha a társaság helyesbített saját tőkéje nem éri el vagy a kifizetés következtében nem érné el a társaság törzstőkéjét, továbbá, ha a kifizetés veszélyeztetné a társaság fizetőképességét.

- A Kúria, illetve a Legfelsőbb Bíróság e jogkérdéssel összefüggően közzétett, az idézett határozatokban, illetve a legfőbb ügyész által felhívott döntései:

BH 2018.161. - Bfv.III.760/2017.

Hűtlen kezelést valósít meg az a terhelt, aki mint ügyvezető nem a rá bízott gazdasági társaságok elsődleges érdekében jár el, hanem a gazdasági társaságok rá bízott vagyonát elvonja, és azt más -

kívülálló, saját különálló érdekeltségébe tartozó - gazdasági társaság érdekének szolgálatába állítja.

BH 2013.57. - Bfv.II.231/2012.

Elköveti a hűtlen kezelés büntettét az rt. többségi tulajdonosa, aki elnök-vezérigazgatójaként részvénytársaság vagyonának kezelésére vonatkozó kötelezettségének megszegésével gépkocsik közvetlen lízingelése helyett az rt. számára hátrányosabb feltételek mellett olyan lízingcéggel való bérleti szerződés megkötésére ad utasítást, amelyet ő alapított, és az rt.-nek ezzel vagyoni hátrányt okoz.

EBH 2004.1109. - Bfv.I.710/2004.

A gazdasági szervezet vezető beosztású (vagyonkezelői megbízással rendelkező) dolgozója a hűtlen kezelés bűncselekményét - a törvényi tényállási elemek megvalósulása esetén - elköveti abban az esetben is, ha a gazdasági szervezet a maga egészében nyereségesen gazdálkodik.

BH 1999.441. - Bfv.IV.1681/1998.

A jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság vagyona az alapító vagyonától elkülönül, ezért az alapító számára idegen dolog, amelyre nézve a sikkasztás megvalósulhat.

BH 1997.61. - Bfv.II.20/1996.

A jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság - az adott esetben a korlátolt felelősségű társaság - esetében az alapító vagyona és a társaság vagyona elkülönül, ezért a gazdasági társaság vagyona az alapító szempontjából „idegen dolog”, így ennek eltulajdonítása vagy az ezzel sajátjaként rendelkezés esetén a sikkasztás megvalósul.

VI.

A hivatkozott törvényi rendelkezésekből következően a gazdasági társaság tagjai által a gazdasági társaság rendelkezésére bocsátott vagyoni hozzájárulás elkülönül a saját vagyonuktól, az a társaság vagyona, aminek elsődleges célja a gazdálkodó szervezet gazdasági érdekeinek biztosítása.

Mivel a gazdasági társaság - az ismertetett ügyben a korlátolt felelősségű társaság - tulajdonosának (résztulajdonosának) vagyona és a társaság vagyona elkülönül, a gazdasági társaság vagyona a vagyon kezelője számára a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül idegen vagyon.

Ezért a gazdasági társaság vagyonkezelője a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül e tisztségében idegen vagyon kezelésével megbízott személy.

Ahogy azt a gazdasági társaságokról szóló korábbi törvények, illetve a Ptk. III. Könyvének jelenleg hatályos rendelkezései előírják: a gazdasági társaság vezető tisztségviselőinek a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható gondossággal, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni.

Az alapügy tényállásának 1/a. és 1/b. pontjában írt cselekmények sértették a tulajdonosok személyétől elkülönült gazdasági társaság, az I. F. Kft. volt, az elbírált cselekmények pedig nem a társaság belső viszonyait, hanem a gazdálkodó szervezet gazdálkodását és vagyoni jogait sértették.

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria - a korábbi bírói gyakorlatnak megfelelően - megállapította,

hogy a gazdasági társaság vagyonkezelője a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül elkövetője lehet a társaság sérelmére megvalósuló hűtlen kezelésnek.

A jogegységi tanács határozatát a Bszi. 42. § (1) bekezdésére figyelemmel közzéteszi a Magyar Közlönyben, a központi honlapon és a Kúria honlapján.

Budapest, 2019. május 6.

Dr. Kónya István s. k.,
a jogegységi tanács elnöke

Dr. Mészár Róza s.k.,
előadó bíró

Dr. Katona Sándor s.k.,
bíró

Dr. Márki Zoltán s.k.,
bíró

Dr. Feleky István s.k.,
bíró

a jogegységi tanács tagjai

A kiadmány hitelül:

Pécsi Orsolya
bírószági ügyintéző